

AKKADŠTINA 2013-2014

NEGATIVNÍ ČÁSTICE *ul(a)*

NEGATIVNÍ PŘÁNÍ A ROZKAZ

IMPERATIV

● **NEGATIVNÍ ČÁSTICE *ul(a)***

- věta hlavní: zápor u predikátu – částice

- obvyklá podoba: *ul*, méně často *ula*

- bezprostředně před slovesem (věty slovesné) nebo před řídícím členem ve větě jmenné

hurāṣum ina bītīm ul aṣbat

Nezmocnil jsem se zlata v domě/z domu.

Išme-Dagan ula šarrum ša Bābilim

Išme-Dagán není králem Babylónu.

VYJÁDŘENÍ ZÁPORNÉHO PŘÁNÍ A ROZKAZU

- prohibitiv a vetitiv

(a) PROHIBITIV

- u všech sloves tvořen negativní částicí *lā* + přítomný

- k vyjádření negativního rozkazu a zákazů

lā tašappar „neposílej!“

- pozor na odlišný význam *ul* a *lā* ve spojení s přítomným ve větách hlavních:

ul tašakkan „nepokládáš, nepoložíš“

lā tašakkan „nepokládej!“

(b) VETITIV

- k vyjádření negativního přání; významově slabší než prohibitiv
- doložen jen velmi vzácně a může být nahrazen prohibitivem
- tvoření pomocí částice *aj* nebo *ē* + tvar préterita
- distribuce: *aj* před konjugačním prefixem začínajícím na vokál; *ē* před konjugačním prefixem začínajícím na konsonant
- paradigma: „ať nepoložíš“

1.sg.	<i>aj aškun</i>	1.pl.	<i>ē niškun</i>
2.sg.m.	<i>ē taškun</i>	2.pl.m.	<i>ē taškunā</i>
2.sg.f.	<i>ē taškunī</i>	3.pl.m.	<i>aj iškunū</i>
3.sg.	<i>aj iškun</i>	3.pl.f.	<i>aj iškunā</i>

- alomorfy *aj* – v písmu obvykle: *a*, *a-a* nebo *a-IA*

aj iškun   *a iškun-un, a-a iškun-un, a-ii(IA) iškun-un*

(3) KLADNÝ ROZKAZ = IMPERATIV

- z logiky věci: vždy jen pro 2. os. sg./pl.
- tvoří se od kmene, který je formálně totožný s kmenem préteritním
- zjednodušeně: préteritum bez konjugačních prefixů – tematický vokál je tak identický jako tematický vokál u préterita
- konjugační sufixy zůstávají
- schéma: **R1 – V – R2 – V – R3**
- mezi 1. a 2. radikál se vloží vokál, který je většinou totožný s vokálem mezi 2. a 3. radikálem
- existuje několik výjimek třídy a/a, které vkládají mezi 1. a 2. radikál -i-

ṣabātum (a/a) „uchopit“   *ṣbat   *ṣabat*   „uchop!“ (2.sg.m.)

paqādum (i/i) „svěřit“   *pqid   *piqid*   „svěř!“

ḥamāṭum (u/u) „pospíšit si“   *ḥmuṭ   *ḥumuṭ*   „pospěš si!“

parāsum (a/u) „oddělit“   *prus   *purus*   „odděl!“

výjimky

<i>lamādum</i> (a/a) „znát“	* <i>lmad</i>	<i>limad</i>	„poznej!“
<i>palāḥum</i> (a/a) „bát se“	* <i>plah</i>	<i>pilah</i>	„boj se!“
<i>pašāḥum</i> (a/a) „uklidnit se“	* <i>pšah</i>	<i>piših</i>	„uklidni se!“
<i>rakābum</i> (a/a) „jet“	* <i>rkab</i>	<i>rikab</i>	„jed!“
<i>takālum</i> (a/a) „důvěřovat“	* <i>tkal</i>	<i>tikal</i>	„důvěřuj!“

- ve 2. os. sg. f. i 2. os. pl. zůstávají zachované konjugační sufixy = **dochází k elisi krátkého nepřízvučného vokálu mezi 2. a 3. radikálem**

2.os.sg.f. *purus-ī > *pursī* „odděl!“

2.os.pl. *purus-ā > *pursā* „oddělte!“

- postavení ve větě: jako další slovesné tvary – na konci věty

- imperativ se nikdy nepoužívá s negativní částicí = k vyjádření záporného příkazu/zákazu = **prohibitiv**